

TEKNIIKAN MUSEOTOIMINTA

— osa tulevan teknisen kehityksen kasvualustaa

Viime vuosikymmenten teknisellä kehityksellä on ollut olen-
nainen vaikutus teollisuusmaiden väestön hyvinvoinnin lisää-
miseen. Näin on tapahtunut myös Suomessa. Bruttokansan-
tuotteemme kasvu sodan jälkeisenä aikana on ollut OECD-
maiden nopeimpia, keskimäärin lähes 5 % vuodessa. Kansan-
tuotteen kasvu henkeä kohden laskettuna ylitti lähes 1 %-
yksiköllä sekä Ruotsin että useat muut läntiset teollisuusmaat.

Voimakas tuotannon kasvu on mahdollistanut myös kansalais-
ten elintason nousun. Viimeisten 25 vuoden aikana reaalin
kansantulo henkeä kohden on kasvanut kolminkertaiseksi.
Vuonna 1950 nykyrahassa laskien kansantulo oli noin 6000
markkaa asukasta kohden ja 1970-luvun lopulla jo noin 20 000
markkaa. Tämän mittarin perusteella Suomi kuuluukin maail-
man 20 vauraimman valtion joukkoon.

Hyvinvoinnin kasvu näkyy myös yksityisen kulutuksen raken-
teen muutoksessa. Ns. välttämättömyshyödykkeiden osuus ku-
lutusmenoista on vähentynyt tuntuvasti. Kun esimerkiksi
ravitsemus- ja vaatetusmenot olivat vuonna 1950 vain 50 %
kulutusmenoista, oli niiden osuus vuonna 1975 laskenut run-
saaseen 30 prosenttiin. Nopeimmin kasvaneet osa-alueet kulu-
tuksessa ovat liikennemenot ja kotitalouskaluston hankinta-
menot. Myös virkistykseen ja huvitukseen käytetty meno-osuus
on kasvanut välttämättömyismenoja nopeammin. Voidaan
olettaa, että myös henkinen hyvinvointi on lisääntynyt aineel-
lisen hyvinvoinnin rinnalla.

Rinnan nopean taloudellisen kasvun on yhteiskuntamme muut-
tanut maatalousvaltaisesta yhteiskunnasta teollistuneeksi, erä-
iden mielestä jopa jälkiteollistuneeksi yhteiskunnaksi. Kun työ-
voimasta alkutuotannossa työskenteli vuonna 1950 lähes puo-
let (46 %), oli osuus 1970-luvun lopulla supistunut 13 %:iin.
Vastaavasti palveluelinkeinojen osuus oli noussut 27 %:sta 52
%:iin. Teollisuuden osuus työllistäjänä on myös kasvanut, mutta
selvästi hitaammin kuin palveluelinkeinojen osuus. Vuonna
1950 vajaa kolmannes (27 %) työvoimasta työskenteli teol-
lisuudessa, 1970-luvun lopulla runsas kolmannes (35 %).

Ilmeisesti yhteiskuntamme rakenteellisen kehityksen seurauk-
sena teollisuuden roolia suhteessa muuhun yhteiskuntaan ei ole
aina ymmärretty riittävän selkeästi. Tämä näkyy eräiltä osin val-
tiovallan suhtautumisessa, joka mm. verotuksen kehittämisen
osalta on jättänyt runsaasti toivomisen varaa teollisuudelle. Se
heijastuu myös yleisissä asenteissa, joista hälyttävien esimerkki
lienee nuorison vähentynyt kiinnostus teollisuusammattihin
johtavaan koulutukseen. Teknillisiin korkeakouluihin hakeutui
mm. viime vuonna noin 1600 henkilöä vähemmän kuin vuonna
1976. Hakijoita oli kaiken kaikkiaan runsas 4300, joten vähene-
minen on ollut merkittävä.

Teollisuuden taholta onkin jatkuvasti korostettu, että yhteiskun-
nan hyvinvoinnin aineellisen perustan rakentamisessa teollisuus
on keskeisessä asemassa. Teollisuuden tehtävänä on ensi si-
jassa tuottaa kansantalouden tarvitsemat tavarat, minkä lisäksi
sen työllistävä ja tuloa muodostava vaikutus on tärkeä. Kun te-
ollisuus toimii hyvin, luodaan edellytyksiä myös muiden tärkei-
den yhteiskuntapoliittisten tavoitteiden saavuttamiselle.

Melko tasan vuosi sitten valmistui valtiohallan, teollisuuden ja
ammattiyhdistysliikkeen yhteistyönä teollisuuspoliittinen yleis-
ohjelma. Siinä teollisuuspolitiikan tavoitteeksi asetettiin sel-
lainen teollinen kehitys, joka luo vahvan aineellisen perustan vä-
estön toimeentulon parantamiselle ja joka osaltaan turvaa myös
korkean ja tasaisen työllisyyden. Tässä ohjelmassa teollisuuden
rooli on ymmärretty oikein, ts. teollisuus on yhteiskunnan moot-
tori.

Teollisuustuotannon kasvu ja monipuolistaminen, joka tapahtui
1960- ja 1970-luvuilla, perustui olennaisesti vientituotantoon.
Kasvutekijänä oli tällöin ennen kaikkea maailmantalouden
kasvu, jonka luoman voimakkaan kysynnän varassa teollisuus-
temme pystyi lisäämään vientituotantoaan. 1980-luvulla
menestys maailmanmarkkinoilla riippuu ennen kaikkea teknolo-
giamme kehityksestä ja muidenkin tuotantotekijöiden tehoste-
tun käytön mukanaan tuomasta tuottavuuden kasvusta ja kilpai-
lukyvyn paranemisesta.

Teollisuusneuvottelukunta määritteli lähivuosien teollisuus-
politiikan painopistealueiksi tutkimuksen ja tuotekehityksen,
markkinoinnin ja koulutuksen. Painopisteet on siis valittu koti-
maisten kilpailutekijöiden puolelta ja erityisesti voimavaro-
jemme laadullisen kehittämisen alueelta. Teollisuuden kilpailu-
kyky, vaikka siitä puhutaan useimmiten kokonaiskäsitteenä, on
pohjimmiltaan yrityksiin liittyvä ominaisuus, ts. miten yritykset
menestyvät avoimilla kansainvälisillä markkinoilla. Teollisuus-
neuvottelukunnan painopistevalinta korostaa sitä, että ne kilpai-
lueinot, joihin liittyy yrityksissä konkretisoituvaa osaamista,
ovat nousemassa avainasemaan.

Tekniikan museotoiminnalla on kytkeä edellä esitettyihin ta-
loudellisen kehityksen avainalueisiin. Tutkimusta ja tuotekehi-
tystä ja myös markkinointia tekniikan museo palvelee havain-
nollistamalla ne luonnonilmiöt, joihin tekniikka perustuu ja mi-
ten näitä ilmiöitä on tekniikkaan sovellettu sekä maailmalle
markkinoitu. Se palvelee ammatillista koulutusta antamalla kou-
lutukselle "juuret", ts. minkälainen tekninen välineistö on aiem-
min teknillisiin ammatteihin liittynyt. Tekniikan museo palvelee
myös yleisenä kulttuurilaitoksena ja näin osaltaan muokkaa
asenteita tekniikalle myönteisiksi.

1980-luvun haasteisiin vastaaminen edellyttää yrityksissä konk-
retisoituvan osaamisen, erityisesti teknologian kehittämistä.
Tekniikan museotoiminta muodostaa osan, ja mielestäni välttä-
mättömän osan tulevan teknisen kehityksen tarvitsemasta kas-
vualustasta. Se muokkaa myös kansalaisten ja toivoakseni eri-
tyisesti nuorison asenteita tekniikalle myönteiseen suuntaan.
Näin tekniikan museo omalta osaltaan vaikuttaa siihen, että te-
ollisuus saa tulevaisuudessa riittävästi ammattikoulutettua työ-
voimaa.

Tekniikan museo tänä päivänä on konkreettinen osoitus run-
saasta aktiivisuudesta, jota useat vapaaehtoisesti työskentele-
vät henkilöt ovat museotoiminnalle osoittaneet. Yhteiskunnan
kannalta tälle työlle annetaan paras mahdollinen tunnustus luo-
malla tekniikan museolle yhteisin varoin pysyvät kehittymisedel-
lytykset. Tekniikan ystävien aktiivista panosta tämä ei korvaa.
Toiminnan edellytyksiä se sen sijaan parantaisi tuntuvasti.